

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	De Akker 28b, Oudesluis, gemeente Schagen
Adviesnummer	18046
Opstellers	C.M. Soonius (regio archeoloog) en J. van Leeuwen (archeoloog)
Datum	23-02-2018

Advies	Vrijgeven
Vervolgtraject	Dubbelbestemming Waarde-Archeologie 4 (vrijstellingsgrens 500m ²) opnemen in bestemmingsplan.

Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Schagen(contactpersoon: Gerard van Leeuwen) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot het concept-ontwerpbestemmingsplan De Akker 28b in Oudesluis, gemeente Schagen.¹ Het plangebied bevindt zich aan de Akker ten zuiden van Oudesluis. Momenteel is het noordelijke deel van het plangebied (perceel 2392) in gebruik als erf, met een paardenbak en stalling voor een bedrijfsauto. Het noordelijke deel van perceel 2393 bestaat uit een omplant erf waarop enkele kleine paardenbakken aanwezig zijn (afb.1). Op de inrichtingsschets is te zien dat op het noordelijke erf een stomp met bijgebouw en op het zuidelijke perceel een paardenbak (afb.2).

In paragraaf 4.6 is het een en ander over Erfgoed opgenomen. Op basis van onderhavige quickscan kan deze paragraaf worden aangevuld. De aangepaste beleidskaart kan desgewenst digitaal worden aangeleverd.

¹ Bügel Hajema 2018.

Afbeelding 1. Ligging bestemmingsplangebied De Akker 28b op luchtfoto (bron:PDOK).

Afbeelding 2. Inrichtingsschets (figuur 7 uit toelichting).

2. Bestemmingsplan en Beleidskaart archeologie

Het plangebied bevindt zich binnen de Bestemmingsplan Buitengebied Zijpe², vastgesteld in 2016, en heeft een dubbelbestemming Waarde-Archeologie 3 (afb. 3). Dit betekent dat bij ingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 0,35 cm –Maaiveld rekening gehouden dient te worden met mogelijk aanwezige archeologische waarden.

De artikelen met betrekking tot de archeologische dubbelbestemmingen zijn opgebouwd met een verbodsbepaling. Van dit verbod kan door middel van een omgevingsvergunning worden afgeweken, indien blijkt dat de betreffende activiteit het behoud van de archeologie niet schaadt of verstoort. Met het opstellen van de 'Beleidsnota archeologie gemeente Zijpe 2007' is al een quickscan uitgevoerd om aan verschillende gebieden waarden toe te kennen. Daarnaast zijn de nota en de beleidskaart in 2011 aangepast, omdat er sinds de vaststelling in 2007 diverse onderzoeken zijn gedaan, die de kaart hebben gewijzigd. De definitieve beleidskaart is op 29 mei 2012 door de gemeenteraad van de voormalige gemeente Zijpe vastgesteld.

Om te beoordelen of een omgevingsvergunning voor de activiteit kan worden verleend, is een bureauonderzoek en/of veldonderzoek noodzakelijk, tenzij kan worden aangetoond dat de betreffende gronden in het verleden al dusdanig geroerd zijn dat geen archeologische waarden meer te verwachten zijn. Aan de hand van de resultaten kan beoordeeld worden of de omgevingsvergunning kan worden verleend. De initiatiefnemer draagt zorg voor het onderzoek.

Volgens de beleidskaart van de voormalige gemeente Zijpe ligt het plangebied in de zone 'Polder E en omgeving'. In deze zone (deel van de Polder E en de polder KP ten oosten van de spoorlijn) geldt een hoge verwachting op archeologische resten uit de Prehistorie, Romeinse tijd en Middeleeuwen. Deze resten bevinden zich op het veen, onder de laatmiddeleeuwse afzettingen. De historische kern van Oudesluis (groen op afb. 3) heeft een hoge archeologische waarde.

Afbeelding 3. Plangebied en geplande nieuwbouw op de beleidskaart archeologie.

² NL.IMRO.0441.BPBGZIJPE-VA03

3. Cultuurhistorische achtergrond

Het plangebied ligt in de polder K van de Polder Zijpe, aan de Grote Sloot. Bij de eerste bedijking van de Zijpe in 1552-1553 zijn op verschillende plaatsen sporen van vroegere bewoning aangetroffen. De meeste van deze sporen lagen onder het zand in goede zwarte aarde. De exacte locatie van deze vondsten is niet bekend. Na de bedijking begaven de dijken van de polder het tweemaal (in 1555 en 1570) en in 1573 werd de polder met opzet geïnundeerd om de opmars van de Spanjaarden een halt toe te roepen. In 1597 werd de Zijpe voor de laatste keer ingepolderd. De Slikkerdijk (ten oosten van het plangebied) is de kleidijk van de definitieve bedijking van de Zijpe. Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op de kaart uit 1600 (afb.4) en 1665 (afb.5) is geen bebouwing zichtbaar. De Grote Sloot zorgde voor de afwatering van het overtollige water in de polder en loost de via de dijkersluis in Oudesluis op het Oude Veer (zie afb 4). Op de kadastrale minuut uit 1826 is het plangebied in gebruik als weiland. De overeenkomst met de kaart van Zoutman is evident.

Op basis van het kaartmateriaal geldt een zeer lage verwachting voor bewoningresten uit de Nieuwe tijd.

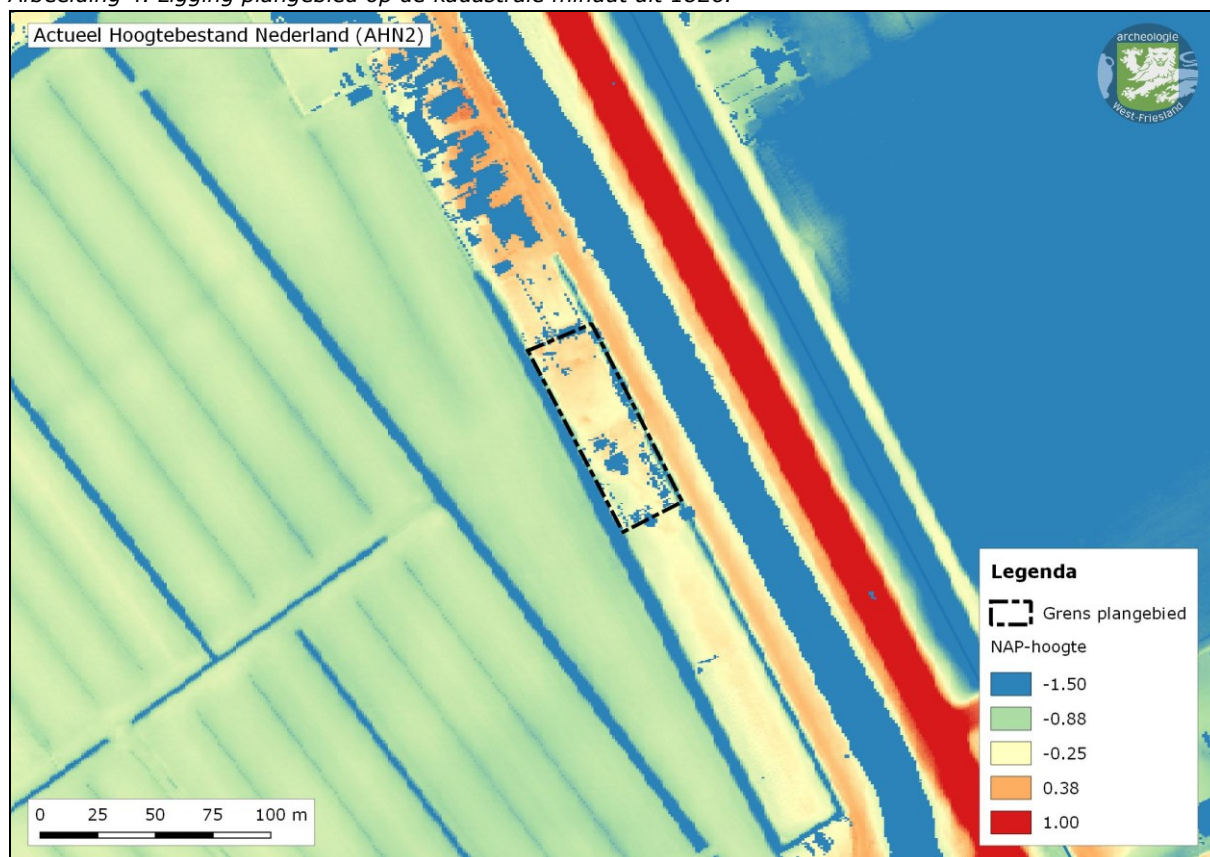
Afbeelding 3. Globale ligging van het plangebied (rode cirkel) op de kaart van Deutecom uit 1600.

Afbeelding 4. Globale ligging plangebied (rode cirkel) op de kaart van Zoutman uit 1665.

Afbeelding 4. Ligging plangebied op de kadastrale minuut uit 1826.

Afbeelding 5. Ligging plangebied (zwarte stippellijn) op AHN2.

4. Archeologische en geologische bronnen

Op de bodemkaart schaal 1:50.000 bestaat de bodem uit kalkhoudende beekeerdgronden, gevormd in zeer fijn tot matig fijn zand. Dit betekent dat tenminste 80 cm van de bovengrond bestaat uit zand. Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (afb. 5) is te zien dat het plangebied hoger ligt dan de weilanden ten westen van het plangebied. De historische kern van Oudesluis ligt weer hoger dan het plangebied. De Slikkerdijk, aan de overzijde van de Grote Sloot ligt het hoogst.

In 2010 heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau een bureauonderzoek uitgevoerd in verband met kavelruil van een aantal percelen.³ Onderhavig plangebied bevindt zich ten oosten van het plangebied (zie afb. 6). Doel van dit bureauonderzoek was het formuleren van een gespecificeerde archeologische verwachting.

Het plangebied ligt in een vlakte van getijafzettingen (code 2 M35). Deze zijn ontstaan door overstromingen in de Late Middeleeuwen. Hieronder bevindt zich in veel gevallen een veenpakket: hoge verwachting voor bewoning op het veen uit de Romeinse tijd en Middeleeuwen. Vindplaatsen uit deze perioden zullen – bij booronderzoek – voornamelijk herkenbaar zijn aan fragmenten aardewerk, houtskool, verbrande leem en bot.

Naar aanleiding van dit bureauonderzoek heeft Grontmij in een deel van het gebied een booronderzoek uitgevoerd.⁴ Boring 30, 31 en 44 liggen in de percelen direct grenzend aan het plangebied Polderpark. Ten zuiden van het plangebied (boring 30 en 31) is vanaf een diepte van 1 m –Mv onveraard veen aangetroffen. In boring 44 (gezet op het perceel ten westen van plangebied Polderpark is het veen deels verslagen en is het onveraarde veen pas op een diepte van 1,8 m –Mv aangetoond. Op basis van de resultaten van het booronderzoek zijn drie zones aangegeven waar de werkzaamheden archeologisch begeleid dienen te worden. Zone III grenst aan onderhavig plangebied (afb. 4). Het is onduidelijk of dit advies is opgevolgd door HHNK. Bij het realiseren van de Waterberging ten zuiden van het Polderpark is slechts op één locatie het veen aangesneden⁵. De archeologische werkgroep Schagen heeft hier waarnemingen kunnen doen. Er blijkt sprake van grootschalige veenwinning en weinig van het oorspronkelijke oppervlak is intact. Vondsten van scherven en botten uit de 12de 13de eeuw bevestigen dat op deze locatie werd gewoond in de 12de en mogelijk 13de eeuw. De bewoning op deze locatie sluit goed aan bij andere bewoningslocaties in de Anna Paulownapolder (ten noorden van het plangebied).

Op basis van bovenstaande kan de hoge verwachting voor vindplaatsen uit de periode Romeinse tijd tot en met de Middeleeuwen op het veen naar beneden worden bijgesteld. Het eventueel aanwezige bewoningsniveau op het veen wordt door de geplande werkzaamheden vermoedelijk ook niet bereikt bij graafwerkzaamheden.

³ Kroes 2010: RAAP-rapport 2198.

⁴ Bex 2013: GAR-rapport 1273.

⁵ Diederik 2014.

Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

De voorgenomen ingreep is vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient wel in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland toekomstige graafwerkzaamheden wil monitoren. Het gaat hierbij vooral om de diepere ontgravingen (dieper dan 1 m –Mv).

Voor het monitoren van de graafwerkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Erfgoedwet, § 5.4, artikel 5.10) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Bodemvondsten te Castricum.

6. Paragraaf in bestemmingsplan

In paragraaf 4.6 wordt Erfgoed behandeld. Ten behoeve van de archeologie kunnen de resultaten van de quickscan worden opgenomen. De dubbelbestemming dient te worden gewijzigd in een Dubbelbestemming Waarde-Archeologie 4 (vrijstellingsgrens 500 m² en 50 cm –Mv).

Paragraaf 4.6.2 is erg summier. De aansluiting aan het lint van Oudesluis doet geen afbreuk aan het de aanwezige cultuurhistorische waarden.

7. Bronnen

AHN2 (www.ahn.nl)

Archis 3.0

Alders, G.P. & S. Husken, 2007. Beleidsnota Archeologie 2007 gemeente Zijpe. *SCENH-rapport cultuurhistorie* 28. Stichting Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland, Wormer.

Bex, J., 2013. Archeologisch onderzoek Waterberging Oudesluis, gemeente Zijpe. Inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen – verkennende fase. GAR-rapport 1273. Grontmij Nederland B.V., Houten.

Bügel Hajema, 2018. Voorontwerp Bestemmingsplan De Akker 28b te Oudesluis. Gemeente Schagen. Projectnummer 218.25.00.01.00 (24 januari 2018).

Diederik, F., 2014. Schagen – Oudesluis Waterberging. In: De Archeologische Kroniek van Noord-Holland 2013. Pagina 93.

Kadastrale Minuutplan 1826, Gemeente Zijpe c.a.: sectie A, genaamd Het Zand, vierde blad (beeldbank.cultureelerfgoed.nl).

Kroes, R.A.C., 2011. Plangebied Oudesluis, gemeente Zijpe; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek. RAAP-rapport 2198. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Noord-Hollands Archief

Gemeente Schagen, 2016. Bestemmingsplan Buitengebied Zijpe (vastgesteld 18-05-2016). NL.IMRO.0441.BPBGZIJPE-VA03 (www.ruimtelijkeplannen.nl).

Westfries Archief